

תקציר מספר 11

יצוג מספרים ממשיים

יצוג מספרים ממשיים - תאוריה

היצוג של מספרים ממשיים במחשב מזכיר את מה שקרוי כתיבה "מדעית" של מספרים:

בשימושים פיזיקליים ומדעיים אחרים אנחנו נוטים לכתוב מספר בצורה כמו

$$-5.71325 \cdot 10^{13}$$

שמשמעותו למעשה

$$(-1) \cdot (5 \cdot 10^0 + 7 \cdot 10^{-1} + 1 \cdot 10^{-2} + 3 \cdot 10^{-3} + 2 \cdot 10^{-4}) \cdot 10^{13}$$

כלומר הוא מורכב למעשה משלושה חלקים: סימן, ערך המיוצג בצורה מנורמלת (בין 1.0 ל- 9.9999...) וסדר גודל (חזקה של 10).

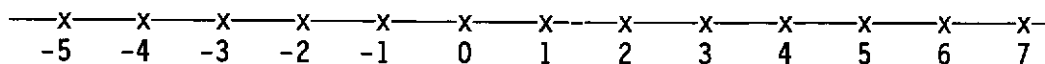
בחומרת מחשב המספרים הממשיים מיוצגים באופן עקרוני באותה צורה, אבל בבינארי במקום בדצימל. היצוגים של מספרים בחומרת המחשב (שלמים וממשיים) הם בגדלים קבועים מראש. במידה ורוצים ליצג מספרים בגודל רצוי או שרירותי יש לעשות זאת בתוכנה.

לפיכך "מספר ממשי" במחשב הוא למעשה שכר עם מספר סופי של ספרות משמעותיות + הכפלה בגורם הקובע סדר גודל + סימן.

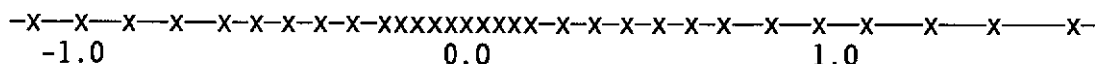
כאן אנחנו כבר יכולים לעמוד על הכדל בין היצוג של מספרים שלמים לבין היצוג של מספרים ממשיים:

בעוד מספרים שלמים המיוצגים במחשב נמצאים במרווחים שווים על הציר הממשי בין מקסימום למינימום (+32767 -- -32768 במקרה של מספרים 16 ביט עם סימן), זה אינו נכון עבור מספרים ממשיים. קבוצת המספרים הממשיים המיוצגים בחומרת המחשב נעשים צפופים יותר ככל שמתקרבים ל-0.0. בערך מחצית מכל המספרים נמצאים בין +1.0 ל-1.0. ככל שמתרחקים מ-0.0 המרווחים ביניהם הולכים וגדלים.

שלמים

ממשיים

יצוג מספרים בפועל

מספר ממשי מיוצג בחומרת המחשב בצורה:

א. יצוג מיוחד לאפס: כל הביטים אפס (0000000...000B).

ב. כל מספר שונה מאפס בצורה:

SIGN	EXPONENT	SIGNIFICAND

כאשר

SIGN - ביט סימן (0 חיובי, 1 שלילי)

EXPONENT - מספר שלם שהוא חזקה של 2

SIGNIFICAND - סידרה של ספרות בינאריות המיצג מספר ממשי מנורמל (בין 1.0 ל-1.9999...99). לפעמים עם ה-1.0 המוביל ולפעמים לא.

הערך של המספר הוא

$$(-1)^{\text{SIGN}} * (1.0 + \text{SIGNIFICAND}[k] * 2^{-k}) * 2^{\text{EXPONENT}}$$

דוגמא:

את המספר 1.625 ניתן ליצג:

$$1.625 = 1.0 + 1 * 2^{-1} + 0 * 2^{-2} + 1 * 2^{-3} = 1.0 + 0.5 + 0 + 0.125$$

לפיכך

SIGN = 0

EXPONENT = 0

SIGNIFICAND (1.0 ללא יצוג ל-1.0) = 1010000...0

היצוג הזה הוא היצוג התאורטי.

בפועל עדיין חסרים מספר פרטים: כמה ביטים מוקצה ל-EXPONENT ול-
SIGNIFICAND, האם ה-1.0 מיוצג ואיך מיוצג ה-EXPONENT.

2. יצוג מספרים ממשיים ב-PC.

ב-PC המספרים הממשיים מיוצגים לפי הסטנדרט של ה-IEEE משנת 80:

א. גודל המספרים הממשיים הינם 32 ביט, 64 ביט, ו-80 ביט.
יצוג 32 ביט הוא ה-float של C, ובאופן כללי יותר נקרא דיוק רגיל או
דיוק יחיד Single Percision.
יצוג 64 ביט הוא ה-double של C, ובאופן כללי יותר נקרא דיוק כפול
double persion.
יצוג 80 ביט הוא ה-long double או באופן כללי יותר נקרא דיוק
מורחב Extended Percision.

ב. חלוקת הביטים לכל האורך הוא כלהלן:

32 ביט: 1 ביט ל-SIGN, 8 ביט ל-EXPONENT, 23 ביט ל-SIGNIFICAND.

64 ביט: 1 ביט ל-SIGN, 11 ביט ל-EXPONENT, 52 ביט ל-
SIGNIFICAND.

80 ביט: 1 ביט ל-SIGN, 15 ביט ל-EXPONENT, 64 ביט ל-
SIGNIFICAND.

מנקודת ראות של דיוק בספרות עשרוניות, משתנים בדיוק רגיל (32
ביט) מישמים דיוק של 7 - 6 ספרות עשרוניות, דיוק כפול מישמים דיוק של
16 - 15 ספרות עשרוניות, דיוק מורחב (80 ביט) מישמים דיוק של 19 - 18
ספרות עשרוניות. איך מחשבים את הדיוק הזה נראה בהמשך.

ג. ה-1.0 אינו מיוצג ב-32 ביט וה-64 ביט, אבל מיוצג ב-80 ביט.

ד. היצוג של ה-EXPONENT ע"י מספר שלם חיובי עם הטיה (BIAS).

ערך ה-BIAS תלוי באורך המספר:

127 עבור 32 ביט.

1023 עבור 64 ביט.

16383 עבור 80 ביט.

אגב, הערכים הקיצוניים של ה-EXPONENT אינם בשימוש על מנת לאפשר

יצוג של אינסוף (infinity), לא מספר (Not a Number - NaN), ושדה ללא ערך (Empty).

ה-EXPONENT עבור 32 ביט הוא בין 127 ל-126 ולא בין 128 ל-127 -
כפי שאפשר היה לעשות. כמו כן ה-EXPONENT של 64 ביט הוא בין 1023 ל-1022 (ולא בין 1024 ל-1023), ה-EXPONENT של 80 ביט הוא בין 16383 ל-16382 (ולא בין 16384 ל-16383).

לפיכך שלושת האפשרויות של יצוג מספרים ממשיים הם:

Single Percision (float)

SIGN(1b)	EXPONENT (8b)	SIGNIFICAND (23b)
31	30	23 22 0

Double Percision (double)

SIGN(1b)	EXPONENT (11b)	SIGNIFICAND (52b)
63	62	52 51 0

Extended Percision (long double)

SIGN(1b)	EXPONENT (15b)	1	SIGNIFICAND (63b)
79	78	64 63 62	0

תחומים:

טווח הערכים החיוביים (ערך מוחלט) שניתן ליצג ביצוג המספרים במחשב הינו:

32 ביט:

החזקות של 2 הם בין -126 ל- $+127$.
לפיכך הערכים הם בתחום:

$$\begin{aligned} \text{בין} & \quad 1.0 * 2^{-126} = 1.175 * 10^{-38} \\ \text{לבין} & \quad 1.9999... * 2^{127} = 3.4 * 10^{38} \end{aligned}$$

בצורה דומה עבור 64 ביט החזקות של 2 הם בין -1022 לבין $+1023$ והערכים הם:

$$\begin{aligned} \text{בין} & \quad 1.0 * 2^{-1022} = 2.225 * 10^{-308} \\ \text{לבין} & \quad 1.9999... * 2^{1023} = 1.798 * 10^{308} \end{aligned}$$

ובצורה דומה עבור 80 ביט החזקות של 2 הם בין -16382 לבין $+16383$ והערכים הם:

$$\begin{aligned} \text{בין} & \quad 1.0 * 2^{-16382} = 3.362 * 10^{-4932} \\ \text{לבין} & \quad 1.9999... * 2^{16383} = 1.189 * 10^{4932} \end{aligned}$$

חישוב דיוק

באופן כללי, אם כיצוג מספר ממשי יש ב-SIGNIFICAND M ביטים משמעותיים, אזי הדיוק של ה-SIGNIFICAND הוא פשוט 2^{-M} .

בכדי להבין מדוע, אולי קל יותר לחשוב במושגים עשרוניים. לכל מספר ממשי בישר הממשי R יש יצוג עשרוני מנורמל (שעשוי להיות אינסופי). אם נניח שאנחנו קוטעים את היצוג של ה-SIGNIFICAND של מספר אחרי 3 ספרות אחרי הנקודה העשרונית, אובדן הדיוק של ה-SIGNIFICAND חסום ע"י $0.0009999...0$ או בעצם כמעט 0.001 או 10^{-3} .

המקרה הבינארי באופן עקרוני אותו דבר. ההבדלים הם ש-2 מחליף את 10 בחזקה, וכל הביטים מיצגים דיוק שמאחורי הנקודה הבינארית (המקדם הוא תמיד 1.0 ולא מיוצג במפורש).

לפיכך הדיוק של ה-SIGNIFICAND בדיוק רגיל (23 מתוך 32) הוא $2^{-23} = 1.19 \cdot 10^{-7}$. משמעות הדבר שעם אנחנו מבצעים פעולה אחת על שני מספרים המיוצגים באופן מדויק (נניח חילוק של שני שלמים), אפשר יהיה לסמוך על 6 הספרות העשרוניות הראשונות של התוצאה, אבל לא על השביעי.

בצורה דומה הדיוק של ה-SIGNIFICAND בדיוק כפול הוא $2^{-52} = 2.22 \cdot 10^{-16}$.

הדיוק של ה-SIGNIFICAND בדיוק מורחב הוא $2^{-63} = 1.08 \cdot 10^{-19}$.

דוגמאות למספרים ממשיים ויצוגם:

הערך 1.625 מיוצג כ-

32 ביט: 3FD00000h או

SIGNIFICAND = 101b

0011 1111 1101 0000 0000 0000 0000 0000b
-----

127 = EXPONENT

64 ביט: 3FFA000000000000h או

SIGNIFICAND = 101b

0011 1111 1111 1010 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000h

1023 = EXPONENT

80 ביט: 3FFFD000000000000000h או

SIGNIFICAND = 1101b

0011 1111 1111 1111 1101 0000 0000 ..... 0000 0000

16383 = EXPONENT

דוגמא:

הערך - $-1.25 = -(1.0 + 0*0.5 + 1*0.25)$ מיוצג כ-

SIGNIFICAND = 01b ללא יציג ה-1.0.

היצוג 32 ביט יהיה BFA00000h

SIGNIFICAND = 01b

שלילי

1011 1111 1010 0000 0000 0000 0000 0000b
-----

127 = EXPONENT

64 ביט: BFF4000000000000h או

שלי י
SIGNIFICAND = 01b

1011 1111 1111 0100 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000h

1023 = EXPONENT

80 ביט: BFFFA0000000000000000h או

שלי י
SIGNIFICAND = 101b

1011 1111 1111 1111 1010 0000 0000 ..... 0000 0000

16383 = EXPONENT

דוגמא:

יצוג הערך 0.625:

$$.0.625 = 1.25 * 2^{-1} = (1.0 + 0*0.5 + 1*0.25) * 2^{-1}$$

לפיכך ה-EXPONENT (ללא ה-BIAS) הוא -1. עם ה-BIAS ה-EXPONENT יהיה:
 $-1 + 127 = 126$, עבור 32 ביט,
 $-1 + 1023 = 1022$, עבור 64 ביט,
 $-1 + 16383 = 16382$, עבור 80 ביט.

ה-SIGNIFICAND התאורטי (ללא יצוג 1.0) שיה (כמו בדוגמא הקודמת) ל-01b.

היצוג 32 ביט יהיה 3F200000h

SIGNIFICAND = 01b

0011 1111 0010 0000 0000 0000 0000 0000b
-----
126 = EXPONENT

64 ביט: 3FE4000000000000h או

SIGNIFICAND = 01b

0011 1111 1110 0100 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000h

1022 = EXPONENT

80 ביט: 3FFEA000000000000000h או

SIGNIFICAND = 101b

0011 1111 1111 1110 1010 0000 0000 ..... 0000 0000

16382 = EXPONENT

דוגמא:

יצוג הערך 576.0:

$$576.0 = 1.125 * 512 = 1.125 * 2^9$$

$$\text{כאשר } 1.125 = 1.0 + 0*0.5 + 0*0.25 + 1*0.125$$

לפיכך ה-EXPONENT (ללא ה-BIAS) הוא 9. עם ה-BIAS ה-EXPONENT יהיה:
 $9 + 127 = 136$ עבור 32 ביט,
 $9 + 1023 = 1032$ עבור 64 ביט,
 $9 + 16383 = 16392$ עבור 80 ביט.

ה-SIGNIFICAND התאורטי (ללא יצוג 1.0) הוא 001b.

היצוג 32 ביט יהיה 44100000h

$$\text{SIGNIFICAND} = 001b$$

0100 0100 0001 0000 0000 0000 0000 0000b

$$136 = \text{EXPONENT}$$

64 ביט: 4082000000000000h או

$$\text{SIGNIFICAND} = 001b$$

0100 0000 1000 0010 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000h

$$1032 = \text{EXPONENT}$$

80 ביט: 40089000000000000000h או

$$\text{SIGNIFICAND} = 1001b$$

0100 0000 0000 1000 1001 0000 0000 ..... 0000 0000

$$16392 = \text{EXPONENT}$$

דוגמא:

דוגמא ליצוג בינארי לא סופי

נבדוק את היצוג של המספר התמים 1.4:

$$0.4 < 0.5 \text{ לפיכך}$$

$$1.375 = 1.0 + 0*0.5 + 1*0.25 + 1*0.125 < 1.4$$

$$0.0625 = 2^{-4} = 1.375 + 0.0625 = 1.4375 > 1.4 \text{ זה יותר מדי.}$$

$$0.03125 = 2^{-5} = 1.375 + 0.03125 = 1.40625 > 1.4 \text{ זה עדיין יותר מדי.}$$

$2^{-6} = 0.015625$ .2 $= 1.375 + 0.015625 = 1.390625$ קרוב יותר אבל
 עדיין לא מספיק. אבל התקרבונו ל-1.4 עד כדי $1.4 - 1.390625 = 0.009375$

אפשר להגיד שה-SIGNIFICAND 011001b המקביל ל-

$$1.0 + 0 \cdot 0.5 + 1 \cdot 0.25 + 1 \cdot 0.125 + 0 \cdot 0.0625 + 0 \cdot 0.03125 + 1 \cdot 0.015625 = 1.390625$$

מיצג את 1.4 בדיוק של 6 ספרות בינאריות.

אפשר להמשיך כך ... לעולמים. למרות של-1.4 יש יצוג עשרוני סופי, אין
 לו יצוג בינארי סופי! לא לכל מספר שיש לו יצוג עשרוני סופי, יש יצוג
 בינארי סופי. למעשה רוב המספרים שיש להם יצוג עשרוני סופי אינם כאלו!

זה למעשה אינו חדש. גם ביצוג העשרוני אין דיוק סופי למספרים כמו $2/7$
 או $1/3$. שלא לדבר על מספרים כמו e או π . תמיד פעולות על מספרים ממשיים
 הם עד דיוק כזה או אחר.

לסיכום הנושא הזה היצוג של 1.4 הוא:

32 ביט: 3FB33333h או

```

SIGNIFICAND = 011001.....b
-----
0011 1111 1011 0011 0011 0011 0011 0011b
-----
127 = EXPONENT
    
```

64 ביט: 3FF6666666666666h או

```

SIGNIFICAND = 011001.....b
-----
0011 1111 1111 0110 0110 0110 0110 0110 0110 0110 0110 0110h
-----
1023 = EXPONENT
    
```

80 ביט: 3FFFB333333333333333h או

```

SIGNIFICAND = 1011001.....b
-----
0011 1111 1111 1111 1011 0011 0011 ..... 0011 0011
-----
16383 = EXPONENT
    
```

יצירת דוגמאות נוספות:

אם ברצונך לדעת איך מספר ממשי כלשהוא מיוצג (מבלי לחשב זאת בעצמך) דרך פשוטה לעשות זאת הוא להגדיר בתוכנית אסמבלר כלשהוא (נניח myprog.asm):

```
A1 DD 1.625
AA1 DQ 1.625
AAA1 DT 1.625
```

ובצע tasm /la myprog.asm של הקובץ.
יוצר לכך קובץ myprog.lst, שבתוכו תראה (דרך תוכנית עריכה):

		.DATA
6 0000		A1 DD 1.625
7 0000	3FD00000	AA1 DQ 1.625
8 0004	3FFA000000000000	AAA1 DT 1.625
9 000C	3FFFD000000000000000	

/\

היצוג הבינארי (בהקסה) נמצא כאן

תקציר מספר 12

המעבד המתמטי

פקודות המכונה שהכרנו עד כה – פקודות ה-CPU הרגילות – תומכות בפעולות אריתמטיות רק עבור מספרים שלמים. ב-PC הראשונים יצוג ופעולות על מספרים ממשיים מומשו רק ברמת התוכנה.

תפקידו העיקרי של המעבד המתמטי הוא לתמוך במימוש מספרים ממשיים (כפי שתוארו קודם) ברמת פקודות מכונה. עקרונית, כל שהוא עושה הוא לממש פעולות על מספרים (ממשיים ושלמים), ורשימת הפקודות שלו מזכירה במידה רבה מה שקרוי "מחשב כיס מדעי". השם "מעבד מתמטי" קצת מטעה במובן הזה. שם יותר מוצלח הוא FPU – Floating Point Unit.

התרומה של המעבד המתמטי לתוכניתן האסמבלי היא:

1. אוגרים נוספים.

2. פקודות מכונה נוספות.

לכל אחד מהמעבדים הראשונים – 386, 286, 8086 היה מעבד מתמטי משלו (8087, 387, 287) שהיה chip בפני עצמו. מי שרצה בהם היה צריך לשלם תשלום נוסף כדי שיותקנו במחשב שלו. מאז ה-486 נכלל המעבד המתמטי בתוך ה-CPU עצמו באופן אוטומטי. אומנם היה 487 אבל היה רק מעין תוספת (enhancement) של מעבד קיים. מנקודת ראותו של התוכניתן אין הרבה הבדלים בין הגרסאות של המעבד המתמטי.

הארכיטקטורה הנגישה לתוכנה (האוגרים) משותפת לכולם. מלבד העובדה שלכל גירסה של ה-CPU היה צורך להתאים מעבד מתמטי שיתאים לה (מנקודת ראות המהירות למשל) הגרסאות המתקדמות יותר מכילות מספר פקודות מכונה שלא היו קיימים קודם.

הארכיטקטורה (הנגישה לתוכנה) של המעבד המתמטי.

כללי

הארכיטקטורה הנגישה לתכנות של המעבד המתמטי היא קבוצת האוגרים הבאה:

– שמונה אוגרי מספרים המכונים Stack Registers (הנקראים ST(0 עד

.(ST(7)

- אוגר 16 ביט Status Word

- אוגר 16 ביט Control Word

- אוגר 16 ביט Tag Word

למעבד המתמטי שמונה אוגרים בני 80 ביט שתפקידם לאגור מספרים ממשיים 80 ביט.

הם מכונים Stack Registers ונקראים ST(0), ST(1), ST(2), ST(3), ST(4), ST(5), ST(6), ST(7).
לאוגר ST(0) קוראים גם ST.

לכל אחד מהאוגרים הללו יש 2 ביטים באוגר מיוחד הנקרא Tag Word (16 ביט סה"כ) המכיל אינפורמציה על הסטטוס של כל אחד מהאוגרים (ערך תקין, אפס, מיוחד, ריק).

אוגר 16 ביט Status Word מכיל דגלים המעידים על הסטטוס של המעבד בעיקר בהשפעת הפעולה האחרונה (משהוא דומה לדגלי הבקרה של ה-CPU). למשל כאשר המעבד מבצע השוואות, תוצאות ההשוואה מוצבות ב-Status Word.

אוגר 16 ביט ה- Control Word מכיל דגלים המשפיעים על תפקוד ה-CPU. למשל ניתן להציב לתוכו ערך שמוריד את מידת הדיוק של החישובים שלו מ-80 ביט לפחות (32, 64 ביט).

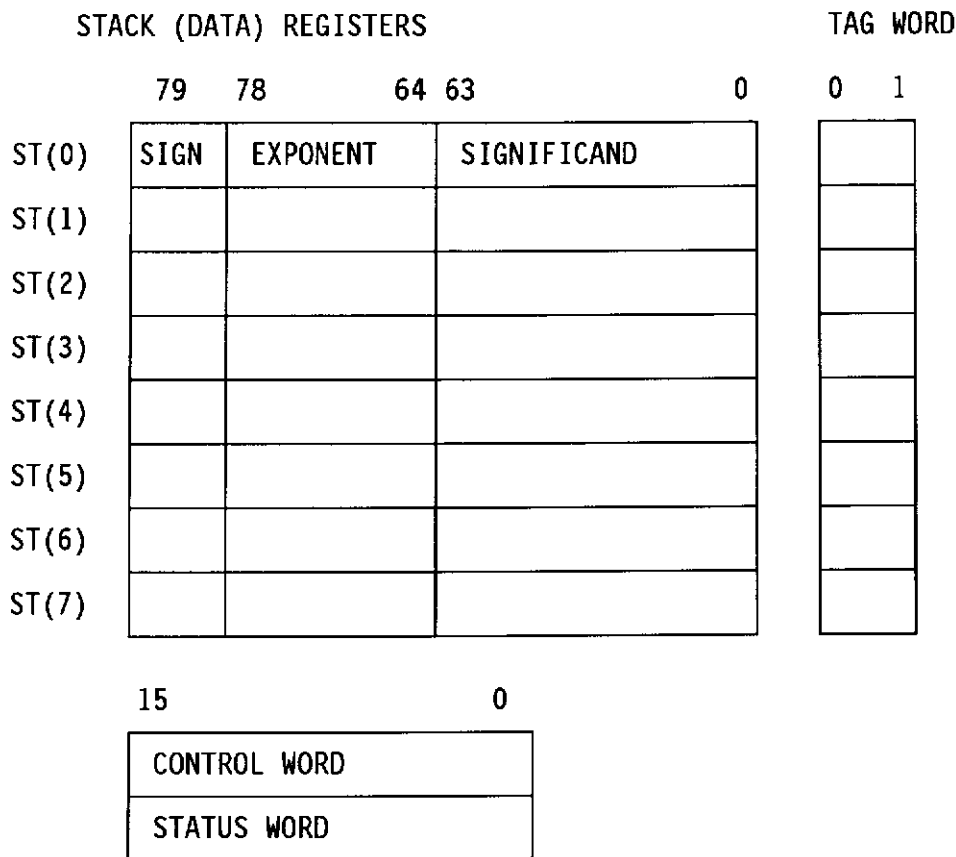
למרות שה-Stack Registers מכילים מספרים ביצוג ממשי 80 ביט, המעבד המתמטי תומך במימוש אריתמטיקה של מספרים ממשיים 32, 64, ו-80 ביט, אריתמטיקה של מספרים שלמים 32, 16, ו-64 ביט באופן הבא: פקודות הקריאה והכתיבה של המעבד המתמטי לאוגרים שלו מ/אל הזכרון תומכים בכל ההמרות הנחוצות. לדוגמא, קיימת פקודה FILD המאפשרת לקרוא מספר שלם 32 ביט לתוך אחד האוגרים ST(i) (הערך השלם מותמר לממשי 80 ביט), לבצע עליו פעולות אריתמטיות ולהחזיר את התוצאה חזרה למשתנה השלם (תוך התמרה חזרה לשלם 32 ביט) ע"י הפקודה FIST.

האוגרים נקראים Stack Registers מפני שהם מתפקדים חלק גדול מהזמן כמחסנית של עד שמונה מספרים. במימוש ביטויים אריתמטיים קיים מצב נפוץ שבו אנחנו מבצעים פעולה אריתמטית על שני מספרים (נניח כפל), ומאותו רגע ואילך אין לנו עניין במספרים עצמם אלא רק בתוצאה. פקודות המכונה של המעבד

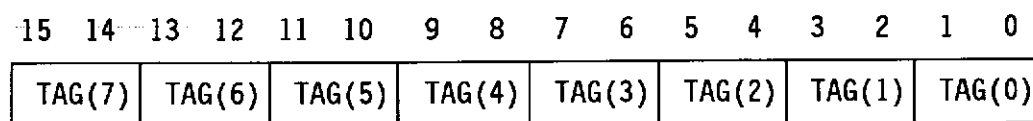
המתמטי תומכות במימוש נוח של מצבים כאלו. מעבר לזה, האלגוריתם הסטנדרטי של מימוש ביטויים אריתמטיים משתמש, בין השאר, במחסנית של מספרים. מחסנית של שמונה מספרים מקבילה למעשה למימוש ביטויים בשיטה הזו של עד שמונה רמות של סוגריים. לעיתים, קומפילרים מגבילים ביטויים אריתמטיים לעד שמונה רמות של סוגריים, ויתכן שהמגבלה הזו נובעת מכאן.

הארכיטקטורה באופן מפורט יותר

האוגרים של המעבד המתמטי

מבנה ה-TAG WORD

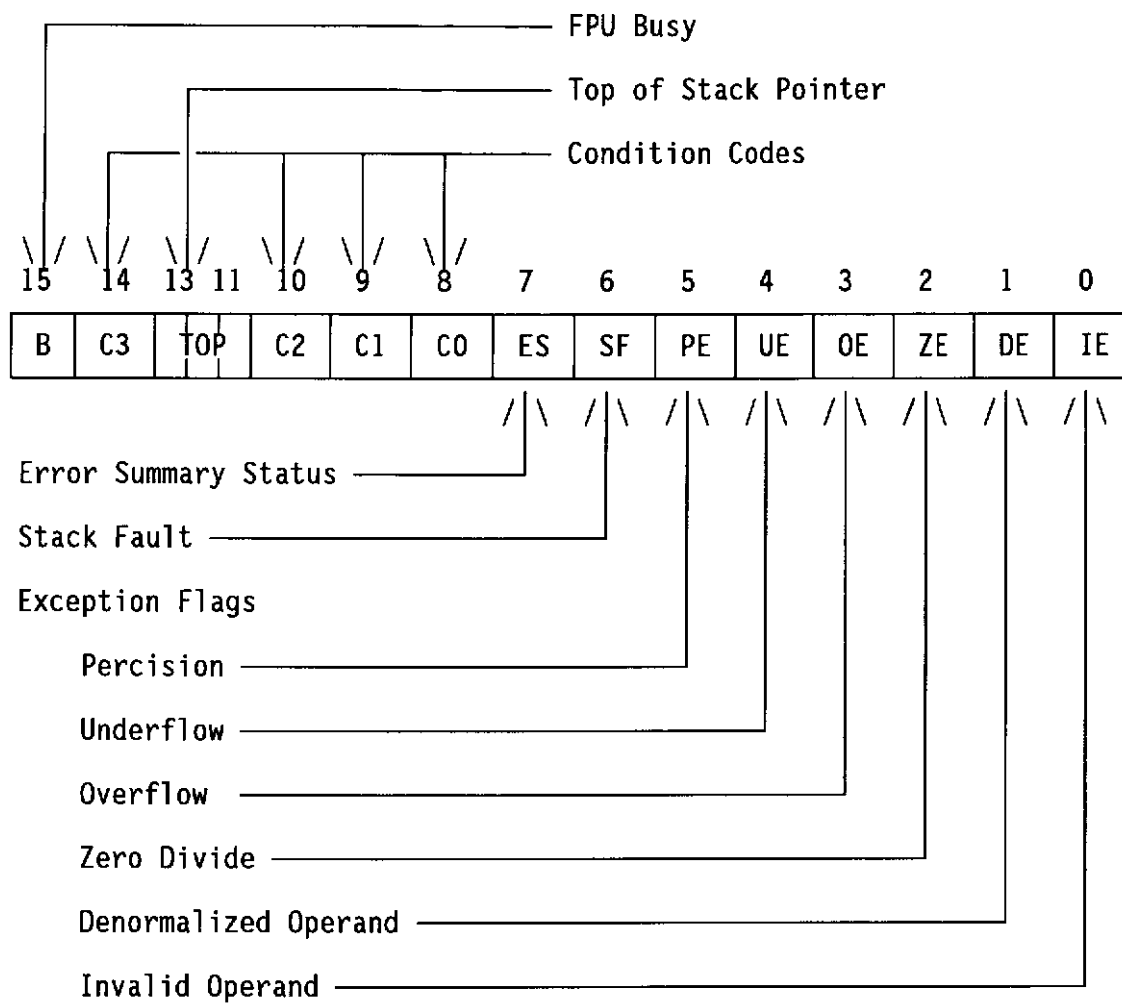

ערכים אפשריים לכל TAG(i):

- 00 - Valid - ערך ממשי כלשהוא, מלבד אפס
- 01 - Zero - ערך אפס,
- 10 - Special:Invalid - ערך מיוחד או בלתי חוקי (NaN, UNSUPPORTED, INFINITY, DENORMAL)
- 11 - Empty - ריק.

הערכים הללו נקבעים ע"י המעבד בעקבות כל שינוי שהאוגרים ST(i).

מבנה ה- STATUS WORD

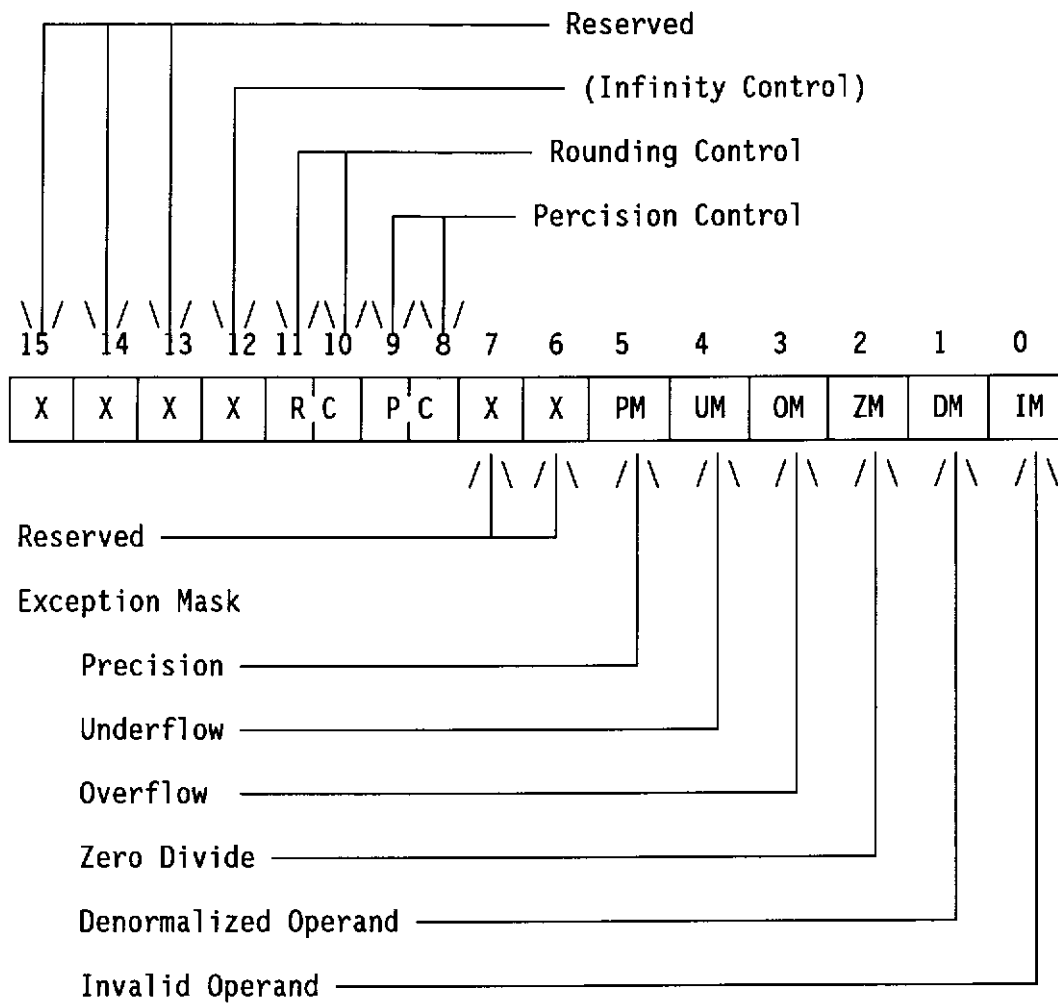

ES = 1 במידה אם אחד מהדגלים בביטים 6 - 0 דלוק. אחרת ES = 0.
 TOP = 111 אם ST(0) הוא ראש המחסנית,
 000 אם ST(1) הוא ראש המחסנית,
 .....
 110 אם ST(7) הוא ראש המחסנית.

הערך של ה-Status Word מתעדכן בעקבות כל פעולה.
 C3, C2, C1, C0 - הם ה-Condition Codes עליהם נפרט בהמשך. הם מכילים, בין השאר, תוצאות השוואה בין מספרים.
 Exception, Error Flags - הם משקפים בעיה בפעולה - למשל Overflow אם היתה גלישה כלפי מעלה, Percision - אם היה פעולה שהיה בה עיגול (דיוק לא מלא) וכו'.
 TOP של מושפע מפקודות מיוחדות לכך (FINCSTP, FDECSTP). הוא קובע את האוגר בראש המחסנית לאחר מאשר ST(0). השימוש בו די נדיר.

מבנה ה- CONTROL WORD

Infinity Control היה משמעותי רק ב-287. ביתר המעבדים ניתן להציב לתוכו ערך, אך הוא אינו משפיע על המעבד.

הצבת ערך 0 או 1 לכל אחד מה-bit Mask משנה את תגובת המעבד לחריגה הרלוונטית. זה די פרטני לכל חריגה, לא ניכנס לזה כאן.

ערכים אפשריים ל-Rounding Control:

00 - Round to nearest or even	עיגול לקרוב ביותר
01 - Round down	עיגול כלפי מטה (לכיוון מינוס אינסוף)
10 - Round up	עיגול כלפי מעלה (לכיוון פלוס אינסוף)
11 - Chop (Truncate towards zero)	קיצוץ

ערכים אפשריים ל-Precision Control:

00 - Single Percision (32 bits)	דיוק רגיל 32 ביט
01 - (Reserved)	שמור
10 - Double Percision (64 bits)	דיוק כפול 64 ביט
11 - Extended Percision (80 bits)	דיוק מורחב 80 ביט

80x87 Co-Processor instructions

These instructions can be executed when a 8087/80287/80387 coprocessor is available or when using a 80486 CPU

Data Transfer and Constants

FLD src	Load real:	ST(0) = src (mem32 / mem64 / mem80); push Stack
FLD ST(i)	Load real:	ST(0) = ST(i); push Stack
FILD src	Load integer:	ST(0) = src (mem16 / mem32 / mem64); push Stack
FBLD src	Load BCD:	ST(0) = src (mem32 / mem64 / mem80); push Stack
FLDZ	Load zero:	ST(0) = 0.0; push Stack
FLD1	Load 1:	ST(0) = 1.0; push Stack
FLDPI	Load PI:	ST(0) = 3.14159265... ; push Stack
FLDL2T	Load log2(10):	ST(0) = log2(10); push Stack
FLDL2E	Load log2(e):	ST(0) = log2(e); push Stack
FLDLG2	Load log10(2):	ST(0) = log10(2); push Stack
FLDLN2	Load loge(2):	ST(0) = loge(2); push Stack
FST ST(i)	Store real:	ST(i) = ST(0)
FST dest	Store real:	(mem32 / mem64) dest = ST(0)
FSTP ST(i)	Store real:	ST(i) = ST(0); pop Stack
FSTP dest	Store real:	(mem32 / mem64 / mem80) dest = ST(0); pop Stack
FIST dest	Store integer:	(mem16 / mem32) dest = ST(0)
FISTP dest	Store integer:	(mem16 / mem32 / mem64) dest = ST(0); pop Stack
FBST dest	Store BCD:	(mem80) dest = ST(0)
FBSTP dest	Store BCD:	(mem80) dest = ST(0); pop Stack
FXCH ST(i)	Exchange	Exchange ST(0) with ST(i)

Compare

FCOM	Compare real:	Set flags as for ST(0) - ST(1)
FCOM ST(i)	Compare real:	Set flags as for ST(0) - ST(i)
FCOM src	Compare real:	Set flags as for ST(0) - src (mem32 / mem64)
FCOMP	Compare real:	Set flags as for ST(0) - ST(1); pop Stack
FCOMP ST(i)	Compare real:	Set flags as for ST(0) - ST(i); pop Stack
FCOMP src	Compare real:	Set flags as for ST(0) - src (mem32 / mem64); pop Stack
FCOMPP	Compare real:	Set flags as for ST(0) - ST(1); pop Stack twice
FICOM src	Compare integer:	Set flags as for ST(0) - src (mem16 / mem32)
FICOMP src	Compare integer:	Set flags as for ST(0) - src (mem16 / mem32); pop Stack
FTST	Test for zero:	Set flags as for ST(0) - 0.0
FUCOM ST(i)	Unordered compare:	Set flags as for ST(0) - ST(i); 486 only
FUCOMP ST(i)	Unordered compare:	Set flags as for ST(0) - ST(i); pop Stack
FUCOMPP ST(i)	Unordered compare:	Set flags as for ST(0) - ST(i); pop Stack twice
FXAM	Examine:	Examine ST(0) (set condition codes)

 Arithmetic

FADD		Add real:	$ST(1) = ST(1) + ST(0); \text{ pop Stack}$
FADD	src	Add real:	$ST(0) = ST(0) + \text{src (mem32 / mem64)}$
FADD	ST,ST(i)	Add real:	$ST(0) = ST(0) + ST(i)$
FADD	ST(i),ST	Add real:	$ST(i) = ST(i) + ST(0)$
FADDP	ST(i),ST	Add real:	$ST(i) = ST(i) + ST(0); \text{ pop Stack}$
FIADD	src	Add integer:	$ST(0) = ST(0) + \text{src (mem16 / mem32)}$
FSUB		Subtract real:	$ST(1) = ST(1) - ST(0); \text{ pop Stack}$
FSUB	src	Subtract real:	$ST(0) = ST(0) - \text{src (mem32 / mem64)}$
FSUB	ST,ST(i)	Subtract real:	$ST(0) = ST(0) - ST(i)$
FSUB	ST(i),ST	Subtract real:	$ST(i) = ST(i) - ST(0)$
FSUBP	ST(i),ST	Subtract real:	$ST(i) = ST(i) - ST(0); \text{ pop Stack}$
FSUBR		Subtract real Reversed:	$ST(1) = ST(0) - ST(1); \text{ pop Stack}$
FSUBR	src	Subtract real Reversed:	$ST(0) = \text{src(mem32 / mem64)} - ST(0)$
FSUBR	ST,ST(i)	Subtract real Reversed:	$ST(0) = ST(i) - ST(0)$
FSUBR	ST(i),ST	Subtract real Reversed:	$ST(i) = ST(0) - ST(i)$
FSUBRP	ST(i),ST	Subtract real Reversed:	$ST(i) = ST(0) - ST(i); \text{ pop Stack}$
FISUB	src	Subtract integer:	$ST(0) = ST(0) - \text{src (mem16 / mem32)}$
FISUBR	src	Subtract integer Reversed:	$ST(0) = \text{src (mem16 / mem32)} - ST(0)$
FMUL		Multiply real:	$ST(1) = ST(1) * ST(0); \text{ pop Stack}$
FMUL	src	Multiply real:	$ST(0) = ST(0) * \text{src (mem32 / mem64)}$
FMUL	ST,ST(i)	Multiply real:	$ST(0) = ST(0) * ST(i)$
FMUL	ST(i),ST	Multiply real:	$ST(i) = ST(0) * ST(i)$
FMULP	ST(i),ST	Multiply real:	$ST(i) = ST(0) * ST(i); \text{ pop Stack}$
FIMUL	src	Multiply integer:	$ST(0) = ST(0) * \text{src (mem16 / mem32)}$
FDIV		Divide real:	$ST(1) = ST(1) / ST(0); \text{ pop Stack}$
FDIV	src	Divide real:	$ST(0) = ST(0) / \text{src(mem32 / mem64)}$
FDIV	ST,ST(i)	Divide real:	$ST(0) = ST(0) / ST(i)$
FDIV	ST(i),ST	Divide real:	$ST(i) = ST(i) / ST(0)$
FDIVP	ST(i),ST	Divide real:	$ST(i) = ST(0) / ST(i); \text{ pop Stack}$
FDIVR		Divide real Reversed:	$ST(1) = ST(0) / ST(1); \text{ pop Stack}$
FDIVR	src	Divide real Reversed:	$ST(0) = \text{src(mem32 / mem64)} / ST(0)$
FDIVR	ST,ST(i)	Divide real Reversed:	$ST(0) = ST(i) / ST(0)$
FDIVR	ST(i),ST	Divide real Reversed:	$ST(i) = ST(0) / ST(i)$
FDIVRP	ST(i),ST	Divide real Reversed:	$ST(i) = ST(0) / ST(i); \text{ pop Stack}$
FIDIV	src	Divide integer:	$ST(0) = ST(0) / \text{src (mem16 / mem32)}$
FIDIVR	src	Divide integer Reversed:	$ST(0) = (\text{mem16 / mem32}) \text{ src} / ST(0)$
FSQRT		Square Root:	$ST(0) = \text{sqrt}(ST(0))$
FXTRACT		Extract Exponent:	push Stack; $ST(0) = \text{exponent of } ST(0)$
FPREM		Partial Remainder:	$ST(0) = ST(0) \text{ MOD } ST(1)$
FPREM1		Same as FPREM, but in IEEE standard	486 only
FRNDINT		Round to nearest integer:	$ST(0) = \text{INT}(ST(0));$ depends on RC flag
FABS		Get Absolute value:	$ST(0) = \text{ABS}(ST(0))$
FCHS		Change Sign	$ST(0) = 0 - ST(0)$
F2XM1		Compute $2^{**}X - 1$	$ST(0) = 2^{**} ST(0) - 1$
FSCALE		Scale	$ST(0) = ST * (2^{**} ST(1))$

Transcendental

FCOS	Cosine:	ST(0) = COS(ST(0))
FPTAN	Partial Tanget:	ST(0) = TAN(ST(0)); push Stack;
		ST(0) = 1.0
FPATAN	Partial Arctanget:	ST(1) = ARCTAN(ST(1) / ST(0));
		pop Stack
FSIN	Sine:	ST(0) = SIN(ST(0))
FSINCOS	Sine and Cosine:	ST(1) = SIN(ST(0))
		ST(0) = COS(ST(0))
		other values are pushed (twice)
FYL2X	Compute Y * log2(X); ST(0) is Y; ST(1) is X;	
		This replaces ST(0)
FYL2XP1	Compute Y * log2(X+1); ST(0) is Y; ST(1) is X;	
	This replaces ST(0) and	
		ST(1) with: ST(0) * log2(ST(1) + 1)

Processor control

FINIT	Initialize FPU
FSTSW AX	Store Status Word: AX = FPU MSW
FSTSW dest	Store Status Word: (mem16) dest = FPU MSW
FLDCW src	Load Control Word: FPU CW = src (mem16)
FSTCW src	Store Control Word: (mem16) dest = FPU CW
FCLEX	Clear Exceptions
FSTENV dest	Store Environment: Store status, control, tag words and exemption pointers at memory dest.
FLDENV src	Load Environment: Load environment from memory src.
FSAVE dest	Save FPU state: Store FPU state into 94-byte memory dest.
FRSTOR src	Restore FPU state: Restore FPU state as saved by FSAVE from memory src.
FINCSTP	Increment FPU stack PTR
FDECSTP	Decrement FPU stack PTR
FFREE ST(i)	Mark reg ST(i) as unused
WAIT / FWAIT	Synchronize FPU & CPU: Halt CPU until FPU finishes current opcode
FNOP	No Operation